

Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω από καρδιάς διότι παρά το τσουχτερό κρύο βρεθήκατε στο Χιώτικο Σπίτι για να τιμήσετε μαζί μας τρεις δημοσιογράφους και συγγραφείς, που έγραψαν χρυσές σελίδες στην ιστορία της Ελληνοαμερικανικής Κοινότητας. Θα ευχαριστήσω για την πρόσκληση την Ιόνιο Πολιτιστική Ομοσπονδία Αμερικής, την Ομοσπονδία Κεφαλλήνων και Ιθακησίων Οδυσσέας, τη Δωδεκανησιακή Ομοσπονδία Αμερικής, το Σύλλογο Αθηναίων Νέας Υόρκης, το Σύλλογο Ζακυνθίων Διονύσιος Σολωμός, τη Κεφαλληνιακή Αδελφότητα Νέας Υόρκης, την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών Αμερικής και το Κέντρο Μακεδονικών Σπουδών.

Ο κλήρος έπεσε σε μένα να μιλήσω για τον Μπάμπη τον Μαλαφούρη και πρέπει να ομολογήσω ότι ήταν ένα πολύ δύσκολο έργο. Παρά το γεγονός ότι έχω γράψει έξι βιβλία έρευνας, η έρευνα για τη ζωή και το έργο του Μπάμπη, με δυσκόλεψε, περισσότερο επειδή τον γνώριζα προσωπικά, άρα τον ήξερα και σαν άνθρωπο, όχι μόνο σαν το μεγάλο Μπάμπη Μαλαφούρη, που ήταν ο φόβος και ο τρόμος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής και των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Ομοσπονδίας Ελληνικών Σωματείων Μείζονος Νέας Υόρκης.

Πρωτοσυναντήθηκα με τον Μπάμπη το 1978 στα γραφεία της Πρωινής, συγκεκριμένα στο γραφείο του τότε αρχισυντάκτη Γιώργου Λυκομήτρου. Ημουν 20 ετών και αυτός 77. Ποιός είσαι του λόγου σου και τί κάνεις εδώ μέσα, με ρώτησε. Του απάντησα με τον προσήκοντα σεβασμό, του είπα ποιός είμαι και ότι εργάζομαι στο αθλητικό τμήμα. Εσείς; τον ρώτησα. Μπάμπης Μαλαφούρης. Του απάντησα χαίρω πολύ κύριε Μαλαφούρη.

Με κοίταξε καλά καλά. Για να τα πάμε καλά, μου είπε, θα με λες Μπάμπη. Το πολέμησα, λέγοντας ότι δεν γίνεται, σκεφτόμενος ότι είναι παππούς μου, αλλά δεν άκουγε από λόγια. Τον φώναζα και παππού και η αλήθεια είναι ότι του άρεσε. Μετά από λίγο ήρθε στο γραφείο μου, και με ρώτησε αν γνωρίζω τον Αρχιεπίσκοπο Ιάκωβο. Του απάντησα ότι βλέπω τις φωτογραφίες του στις εφημερίδες, δεν τον έχω δει ποτέ. Εφυγε. Μετά από δύο ώρες, και όταν άρχισαν πιά να φεύγουν οι υπόλοιποι υπάλληλοι και να μένουμε εμείς οι βραδυνοί, πέρασε ξανά από το γραφείο μου. Εκεί βρισκόταν ο αείμνηστος Τάσος Βεργίτσης – στον οποίο με την ευκαιρία να πω ότι χρωστάμε ένα μνημόσυνο. Αρχισαν να βρίζονται. Τα χρειάστηκα, αλλά ταυτόχρονα συνειδητοποίησα ότι δεν θα έπληττα καθόλου στην Πρωινή.

Πριν φύγει, μου έδωσε ένα χαρτάκι. Ήταν η διεύθυνσή του στο Μανχάτταν και ένα σημείωμα: Ελα να φάμε φασολάδα. Πήγα. Στην 56η οδό, μεταξύ της δευτέρας και της πρώτης λεωφόρου ήταν το κτίριο στο οποίο έμενε. Με θυρωρό. Καμία σύγκριση με το διαμέρισμα που έμενα στην Τζαμέικα. Είχε καλέσει και άλλους από τη λεγόμενη καλή κοινωνία του Μανχάτταν και μέσω του Μπάμπη έκανα και τις πρώτες μου γνωριμίες. Η βραδυά κύλησε όμορφα, ο Μπάμπης ήταν στα κέφια του και για πρώτη φορά άκουγα πράγματα για τον τότε Αρχιεπίσκοπο, που δεν έγραφαν οι εφημερίδες. Φεύγοντας μου έδωσε φαγητό και ένα μάτσο εφημερίδες. Τίτλος: Η Ομογένεια, μηνιαία ελληνική εφημερίδα», η δική του εφημερίδα. Στο τρένο F προς την Τζαμέικα, διάβαζα διάβαζα και δεν χόρταινα. Κριτική φαρκάκι για τον Αρχιεπίσκοπο Ιάκωβο, αμείλικτο κατηγορώ κατά της χούντας και των ανθρώπων της στην Ομογένεια, να μην χαρίζεται σε κανένα. Ήταν σκληρός, ήταν απίστευτα επιθετικός, ήταν αμείλικτος για όσους δεν σέβονταν την ελληνική γλώσσα.

Ο Μπάμπης ήταν ένας πάρα πολύ έξυπνος άνθρωπος και γραφιάς, όπως του άρεσε να τον λέμε. Πιστεύω ότι ήταν πάνω απ' όλα δημοσιογράφος, με διεισδυτική ερευνητική ματιά, και μετά από τόσα χρόνια που πέρασαν και μελετώντας τις τελευταίες εβδομάδες τα κείμενά

τα δικά του, και άλλων που έγραψαν για τον Μπάμπη, όπως ο εξάιτετος συνάδελφος Γιάννης Μιχαλάκης, μπορώ να καταθέσω ότι ήταν αυτό που λέμε εραστής της δημοσιογραφίας, παθιασμένος με το αντικείμενό του, που ήταν ο Ιάκωβος και η Ομοσπονδία. Αν και από μακριά, μερικές φορές που διαβάζω τα κατορθώματά των μελών του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας, θυμάμαι τον Μπάμπη να ωρύεται στο Κρίσταλ Πάλας και όπου αλλού συνεδρίαζε τότε η Ομοσπονδία και να βρίζει και να φωνάζει για τους ομοσπόνδουλους, όπως τους αποκαλούσε. Οποτε γινόταν συνεδρίαση, ο Μπάμπης έδινε την παράστασή του, περνούσε από το τραπέζι των δημοσιογράφων, έριχνε και σ' αυτούς ένα σωρό πινελίγια επειδή, όπως έλεγε, ανέχονται τους ομοσπόνδουλους και έφευγε.

Με τον καιρό συνθήσαμε τις εκρήξεις του. Και ξέραμε πως αν η εφημερίδα είχε έστω και κάτι για τον Ιάκωβο και την Ομοσπονδία, θα έφτανε πρωί-πρωί για τον εξάψαλμο. Τα έλεγε, του περνούσαν τα νεύρα, περνούσε και από τα γραφεία των εκδοτών, οι οποίοι πάντα τον καλοδέχονταν, τα έλεγε και σ' αυτούς και έφευγε μέχρι να ξανάρθει. Βέβαια, σε πολλές περιπτώσεις ερχόταν και για συγχαρητήρια, ειδικά στην Πρωινή, η οποία κρατούσε μία κριτική στάση προς τον Ιάκωβο. Αλλά δεν ήταν το ίδιο. Ο Μπάμπης αν δεν ήταν θυμωμένος έχανε τη χάρη του –μιά μέρα του είπα ότι όταν δίνεις συγχαρητήρια χάνεις την προσωπικότητά σου, και μου το κράτησε. Οχι για πολύ, διότι με κάλεσε για την γευστικότερη φασολάδα, που έλεγε πως την έμαθε στην πατρίδα του τη Ζάκυνθο.

Όπως όλοι οι άνθρωποι, έτσι και ο Μπάμπης είχε τα αρνητικά του, είχε τα χούγια του. Εάν εξέφραζε κάποιος καλή γνώμη για τον Ιάκωβο ή την Ομοσπονδία, ο Μπάμπης άνοιγε το μαύρο βιβλίο και τον καταχώνιαζε μέσα. Ήταν το αδύνατό του σημείο και θα έλεγα ότι αυτό το θέμα με τον Ιάκωβο, όχι τόσο οι ομοσπόνδουλοι, τον βασάνιζε πολύ. Πέρασαν χρόνια, τώρα βλέπουμε τα πράγματα διαφορετικά, με άλλο μάτι... Ο Ιάκωβος και ο Μπάμπης είναι εκεί ψηλά και ίσως να μας ακούνε απόψε. Νομίζω ότι και ο τότε Αρχιεπίσκοπος και ο Μπάμπης είχαν εγκλωβιστεί σε μία διαμάχη, η οποία μπορεί και να ξεκίνησε όταν πρωτογνωρίστηκαν, αν και ο ίδιος ο Μπάμπης πάντα μας έλεγε ότι η κόντρα τους αφορούσε μόνο την πολεμική, όπως έλεγε, του Ιακώβου στην ελληνική γλώσσα. Πάντως, πιστεύω ακράδαντα ότι αν οι κοινοί τους φίλοι –και είχαν πολλούς- έκαναν μία προσπάθεια για συμβιβασμό, ίσως να γίνονταν οι καλύτεροι φίλοι.

Την ιστορία της γνωριμίας τους την γνωρίζουμε όλοι όσοι καθόμασταν γύρω από το μεγάλο τραπέζι του διαμερίσματος του για την καθιερωμένη φασολάδα –εγώ ήμουν στην ομάδα της Δευτέρας. Μας την είπε πάρα πολλές φορές. Την περιγράφει με ακρίβεια και ο Γιάννης ο Μιχαλάκης στο βιβλίο του «Η δική μου Αμερική»:

Ως ανταποκριτής του Εθνικού Κήρυκα στο Σικάγο, ο Μπάμπης κάλυπτε και άλλες πολιτείες, όπως το Μιζούρι και το Μίσιγκαν. Το 1941 πήγε στο Σέντ Λούις, όπου εντόπισε την εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Ιερέας ήταν ο μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος. Ο Μπάμπης περιέγραφε τη σκηνή τονίζοντας μία-μία τις λέξεις: Αφού αγόρασε μία συνδρομή για να λαμβάνει τον Εθνικό Κήρυκα, έβαλε την απόδειξη στο τραπεζάκι του και χωρίς να πει άλλη κουβέντα περπάτησε και ξάπλωσε μπρύμυτα στο γρασίδι έξω από την εκκλησία. Ο Μπάμπης έλεγε ότι τότε κατάλαβε πως αυτός ο παπάς, ο Ιάκωβος δηλαδή, κάποια μέρα θα γινόταν μεγάλος άνθρωπος.

Θα συμφωνήσω με το Γιάννη Μιχαλάκη ότι ο Μπάμπης ήταν ένας ρομαντικός Δον Κιχώτης. Θα προσθέσω ότι ήταν μεγάλος Δημοκράτης, και τα γραπτά του μιλούν από μόνα τους. Λάτρευε τον Ελληνισμό της Αμερικής, μιλούσε με πάθος για τα κατορθώματά της

Ομογένειας, αλλά πίστευε ότι θα μπορούσε να κατορθώσει περισσότερα εάν είχε ηγέτες αντάξιους της. Η αλήθεια είναι ότι την εποχή εκείνη, στις πλείστες των περιπτώσεων, οι ηγέτες της Ομογένειας έπρεπε να δηλώνουν υποταγή στην Αρχιεπισκοπή και όποιοι είχαν διαφορετική άποψη ήταν αυτόματα οι κακοί. Είχαμε γίνει μάρτυρες ομηρικών μαχών με τους υπέρ και τους εναντίον του τότε Αρχιεπισκόπου, και όταν κέρδισαν την πλειοψηφία στο Δ.Σ. της Ομοσπονδίας οι προοδευτικοί και αριστεροί ομογενείς, ο Μπάμπης έκανε πάρτι. Ήταν η πρώτη φορά που η Αρχιεπισκοπή έχανε την Ομοσπονδία, ένα γεγονός που πανηγυρίστηκε τότε δεόντως και καταγράφηκε πρωτοσέλιδα στις ομογενειακές εφημερίδες.

Μετά από όλα αυτά που ακούσατε, τίθεται ένα ερώτημα, πολλοί θα το έχετε ίσως στο μυαλό σας. Κατά πόσο επηρεαστήκαμε οι νεαροί τότε δημοσιογράφοι από τον Μπάμπη. Εγώ θα ομολογήσω πως σχημάτισα γνώμη για πρόσωπα και πράγματα ακούγοντας τον Μπάμπη και δεν θα σας το κρύψω. Ελάχιστα διαφοροποιήθηκα στη συνέχεια, αν και στο θέμα του Ιακώβου, όταν κυνηγήθηκε από το Φανάρι τον υποστήριξα. Πιστεύω πως είχε απίστευτες δυνατότητες και ικανότητες, πιστεύω ότι έβαλε την Ομογένεια στο χάρτη της Αμερικής, μπορούσε ανά πάσα στιγμή να τηλεφωνήσει στον Πρόεδρο της Αμερικής και να γίνει δεκτός στο Λευκό Οίκο. Αλλά, έχει δίκιο ο Μπάμπης ότι αρκετές φορές περιτριγυριζόταν από ανίκανους και κόλακες. Θα μπορούσε να κάνει πάρα πολλά ο Ιάκωβος. Για μένα ήταν δύο προσωπικότητες, και σ' αυτό δεν επηρεάστηκα από τον Μπάμπη. Ήταν ο μεγάλος Ιάκωβος που έμπαινε όποτε ήθελε στο Λευκό Οίκο, και ο άλλος Ιάκωβος, που κολακευόταν από το περιβάλλον του, που του άρεσε να τον υμνούν οι υπήκοοί του.

Κυρίες και κύριοι

Ο Μπάμπης ο Μαλαφούρης, ο δικός μας Μπάμπης, πέθανε φτωχός και μόνος πριν 24 χρόνια, στις 23 Ιανουαρίου του 1990. Τα 2-3 τελευταία χρόνια της ζωής του, ούτε μας καλούσε πια στο σπίτι του, ούτε τον βλέπαμε σε εκδηλώσεις. Σε μένα τηλεφωνούσε κάποια πρωινά, για να του πάρω bagels από ένα μαγαζί στην 2η Λεωφόρο, τα οποία άφηνα στο θυρωρό. Πριν πάει στο νοσοκομείο, όπου και πέθανε, το διαμέρισμα στην 56η οδό του Μανχάταν είχε μετατραπεί σε τρώγλη. Αυτή ήταν η μεγάλη του τραγωδία.

Εφυγε, αλλά άφησε πίσω του ένα μοναδικό έργο για την Ομογένεια. Είναι το βιβλίο του με τίτλο «Ελληνες της Αμερικής, 1528-1948». Ενα μοναδικό βιβλίο που βασίστηκε στις εμπειρίες του ταξιδεύοντας στις Ηνωμένες Πολιτείες και γνωρίζοντας τους Ελληνες που ζούσαν και δημιουργούσαν εκεί. Είναι η ζωντανή ιστορία της Ομογένειας μέχρι το 1948. Ελπίζω ότι κάποιος θα βρεθεί για να γράψει την ιστορία από τότε μέχρι σήμερα.

Το βιβλίο αυτό ήταν έργο ζωής. Το αφιέρωσε στους αδελφούς του Διονύση, Παναγιώτη, Κωνσταντίνο και Δημήτρη που ήταν και αυτοί μετανάστες, «οχι μόνον –όπως γράφει- γιατί με εβοήθησαν να πραγματοποιήσω την έκδοση του, αλλά και γιατί είναι από τους πιό αντιπροσωπευτικούς τύπους των Ελλήνων μεταναστών, που ήρθαν στην Αμερική φτωχοί, άγνωστοι και ξένοι, για να προκόψουν σε λίγα χρόνια με την αξιοσύνη και τον τίμιο μόχθο τους.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.